

TALOUSARVIOALOITE 1294/2002 vp

Määrärahan osoittaminen valtionosuusjärjestelmän laskentaperusteiden rakenteen muuttamisesta aiheutuviin lisämenoihin

Eduskunnalle

Tämä talousarvioaloite on osa Vihreän eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettia.

Kuntien todellinen taloustilanne ei vastaa valtiovarainministeriön ennusteita. Monissa kunnissa verokertymä on jäänyt arvioitua pienemmäksi ja kuntien taloustilanne on heikko. Eri kunnissa tilanne näkyy eri tavoin. Ongelmat ovat nyt kärjistymässä myös pääkaupunkiseudulla, kun yhteisöverotuotto on jäämässä huomattavasti ennakoitua pienemmäksi. Toden teolla tilanteeseen onkin herätty vasta nyt pääkaupunkiseudun terveydenhuollon ajauduttua kriisiin HUSin talousongelmien takia.

Kuntien tilannetta on edelleen pahentanut se, että valtio tasapainottaa omaa talouttaan käyttämällä kuntataloutta resurssinaan. Työn verotukseen kohdistuneet veronkevennykset on tehty kuntatalouden kustannuksella, muun muassa siirtämällä entistä suurempi osa yhteisöverojen tuotosta valtiolle. Kunnat ovat pahimmassa tapauksessa joutuneet kompensoimaan leikkaukset kunnallisveron korottamisella. Hallituksen veronkevennyslinja muuttaa siten tosiasiassa verotuksen kokonaisprogressiota kohti tasaveroa.

Samaan aikaan on kunnille annettu uusia velvoitteita. Monen kunnan taloudellinen liikkumavara on tällä hetkellä jo niin pieni, että kunnallisesta itsemääräämisoikeudesta voidaan tuskin enää puhua. Valtion toiminta tuottaa kunnille selviä kannustinongelmia ja vaikeuttaa kuntatalouden suunnittelua.

Nykyinen valtionosuusjärjestelmä ja verotulojen tasausjärjestelmä eivät pysty vastaamaan kunnallisista erityispiirteistä nouseviin ongelmiin sen paremmin muuttotappioalueilla kuin ns. urbaaneilla alueilla eli kasvukeskuksissa ja niiden ympärille syntyvillä alueilla. Ylipäätään kunnilla on epätasaisesti jakautuvia velvoitteita, jotka tulisi ottaa huomioon valtionosuusjärjestelmän laskentaperusteissa. Tällaisia velvoitteita aiheuttavat mm. kasautuvat sosiaaliset ongelmat, joukkoliikennepalvelujen tarve, vammaisten osuus kuntalaisista, maahanmuuttajien äidinkielen opetus, vankien kotiuttaminen siviilielämään, toimeentulotukiasiakkaiden määrä ja huumeongelmat.

Hallituksen tehtävänä on osaltaan turvata kuntien talouden vakaus ja rahoituksen riittävyys siten, että terveyspalvelut ja muut palvelut voidaan turvata. Samalla on määriteltävä se terveydenhoidon taso, johon kaikki Suomessa asuvat ovat oikeutettuja asuinkunnasta riippumatta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme kunnioittaen,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2003 talousarvioon momentille 26.97.31 lisäyksenä 50 000 000 euroa valtionosuusjärjestelmän laskentaperusteiden rakenteen muuttamisesta aiheutuvien menojen kattamiseen.

TAA 1294/2002 vp — Osmo Soininvaara /vihr ym.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 2002

Osmo Soininvaara /vihr
Irina Krohn /vihr
Satu Hassi /vihr

Tuija Brax /vihr
Erkki Pulliainen /vihr
Janina Andersson /vihr